

ideo in equo rufo configurantur. Sessor hu-

Et dicitur in textu, datum est, ut invicem se

92. Reges crud-

Matth. 2. D. Paschaf.

93. Jud. c. 9.

Homo nul-

94. Ioan. 3.

Isa. 14.

Regni ambi-

num. 31. Et ne ejiceretur a suo principatu, seu

QUESTIO IX.

Quare huic sessori datur gladius magnus.

Dicitur in textu de hoc sessore, Datum est ei

Cum dicatur in textu datus est gladius, a quo

Datus est ergo gladius magnus sedenti super

Rupert.

95.

Rupertus. Ablata parte

D. Thom.

96. Qualis gladius.

Psal. 63.

97. Andreas.

Matth. 10. Martyres

Tertul.

Psal. 35.

98.

99. Cum pace

Malum, quod

Dan. 6. Dan. 13.

Psal. 56.

Gladius ma-

Roma ma-

Matth. 10. n. 34. Sic ait ipse. Huc pertinet illud

Dices. Dicitur in Textu. Datum est ei ut su-

Respondeo quod ex eo quod Tyranni occi-

Et non solum dicitur datus gladius, sed

dit; Tam etiam quia hujusmodi persecutionis

Tum etiam quinto & ultimo, gladius magnus

De superbissimo Nabuchodonosore ait Jere-

Abfalon natura immemor ut imperium oc-

Euseb.

Richard.

101.

Ezech. 11.

Ambrosius

Damian.

102.

Jerem. 50.

Judith. 21

Oros.

103.

2. Reg. 15. D. Chryf.

reuereri, ut patrem; saltem reuereri oportebat ut senem: quod si cano n gliebat, certe ut benefa-

Apoc. 6. n. 5. Et cum aperuisset sigillum tertium, audiui tertium animal dicens: Veni, & vide: & ecce equus niger, & qui sedebat super eum, habebat stateram in manu sua.

Num. 6. Et audiui tanquam vocem in medio quatuor animalium, dicentium: bilibris tritici denario; & tres bilibres hordei denario, & vinum, & oleum ne laferis.

VERSIONES.

Syrus n. 5. Et cum aperuisset sigillum illud tertium: veni, & vide.

Pagninus. Veni, & vide, & ecce equus.

Arabicus. Et vidi, aspexique; & ecce equus niger, & in manu sedentis super eum statera.

Syrus. n. 6. Audiui vocem in medio quatuor illorum animalium, dicentem: chænix tritici denario; & tres chæntices hordei denario; & oleo, ac vino ne nocens.

Andr. Cas. Bilibris tritici denario uno; & tres bilibres hordei denario uno.

Arabicus. Mensura tritici denario, & tres mensuræ hordei denario, vinum, & oleum ne corrumpantur.

EXPOSITIO IV.

104.

Apoc. 4.

Et cum aperuisset; scilicet Agnus, tertium sigillum, audiui tertium animal, quod formam hominis habebat, supra, cap. 4. num. 7. & D. Matthæo adscribitur. Ecce equus niger. Hic ponitur principatus Ecclesiasticus. Equus niger significat omnem multitudinem Ecclesiasticam, ac etiam omnium fidelium, quatenus scilicet

sustinet; & sustinebit talem potestatem; scilicet dignitate, & superioritate Ecclesiastica, sive Pontificali, sive Cardinali, sive Episcopali, sive regulari: & habebat stateram in manu sua, id est jus canonicum sive exactam libram iustitiæ, quæ cuncta disponit; & ideo præfiguratur in equo nigro; nam niger color obcurat visum, ne respiciat personam hominum, de quo multa quæst. 11.

Et audiui tanquam vocem; dixit, tanquam, quoniam non erat vox; sed vocis similitudo objecta menti Apostoli, in medio quatuor animalium dicentium, cum ait, dicentium, indicat, vocem esse animalium, nam si vox esset sedentis in throno, vel agni, singulari termino, & non plurali ureretur.

Bilibris tritici denario: Bilibris, sive Græcè chænix, est mensura aridorum, quam frumento plenam, unus homo quotidie sumere potest; & inde vocatur cibus diurnus. Denarius autem est merces, seu stipendium unius diei. Et tres bilibres hordei denario; quia hordeum triplo vilius esse debet tritico; ideo denarius, quod æquivaleret ad unam mensuram tritici, est sufficiens ad triplicem hordei: & quia triticum est melius hordeo, & est cibus nobilium; Hordeum est quid deterius, & est cibus pauperum, hac metaphora admonent Evangelia sefforem in equo nigro, utpote Prælatum Ecclesiasticum, ut primis, & benemeritis in Ecclesia deo suam mercedem, & sustentationem, & etiam præbeat illam minoribus, pauperibus nempe suas elemosynas. Vinum & oleum ne laferis: Secundum eum admonet, ut sic teneat stateram, & iustitiam seruet, ut respiciat charitatem, & pietatem, quæ per vinum, & oleum significantur, de quibus dicam infra, quæst. 12. & 13.

QUÆSTIO X.

Quare tertium animal vocat Ioannem ad videnda contenta in tertio sigillo?

Tertium animal, est illud, de quo cap. 4. numer. 7. dicitur: Et tertium animal habens faciem quasi hominis. Et est Sanctus in regimine ostendatur ratio, & non affectus. Matth. qui Ioannem ad videndum vocat, & optime consonat cum re significata; & homo homines vocat, cum de humana administratione, ac regimine Prophetia pertractat; & cum præcipua pars hominis sit ratio, homo rectus potius agit ratione, quam affectu, quod maxime exoptatur in regimine, & peculiariter Ecclesiastico, de quo hic agitur.

Secundum, D. Matthæus est, qui Ioannem vocat ipse de Christo homine maxime agit, & generationem humanam ipse narrat, secundum quam Rex, & Pastor universalis est, quem superiores, ac Prælati Ecclesiastici, quæ eius vices tenent, utpote ejus vicarii, debent in omnibus sequi ab illòque non degenerare. Tertium, quia D. Matthæus totum sermonem Domini in monte, in suo Evangelio cap. 5. 6. & 7. nobis descripsit,

descripsit, ad cubum doctrinam omnes Prælati debent suam gubernationem, & viam conformare. In ipso sermone optima, & excellentissima nobis traduntur leges, & inde omnium canonum, & regularium sanctionum salutaris est scaturigo: Doctrina enim hujus altissimi sermonis; scilicet in monte, informatio est totius vite Christiane, ait D. Palchafus.

De se ait ipsa sapientia Increata Christi, Proverb. 8. n. 15. Per me Reges regnant, & legum conditores iusta decernunt. Quæ ultima verba sic referunt Septuaginta: Dynasta scribunt iustitiam; ex quo loco colligit D. Thomas 1. 2. q. 93. art. 3. omnem legem Regum, ac Principum à lege Divina; hæc enim idem est cum sapientia æterna; & ut ipsemet ait art. 1. Sicut Dei sapientia quatenus per eam cuncta sunt creata, rationem habet exemplaris, vel artis, vel idæ; ita eadem sapientia Dei cuncta movens ad debitum finem, habet rationem legis, secundum quod est directiva omnium actionum, & motionum.

In illa mirabili Ezechielis quadriga, valde altissima erat rotarum dispositio, nam præterquam quod una rota haberet quatuor facies, & esset rota in medio rotæ, additur ulterius, fuisse aspectus rotarum & opus earum, quasi visio maris. Ubi D. Gregorius per rotas unam in altera inclusas, veteris testamentum intelligit, novumque in veteri contentum, sed cur sacra Scriptura, visio maris appellatur? Sic respondet Sanctus Gregorius: Recte sacra eloquia visioni maris similia narrantur; quia in eis, magna sunt volumina sententiarum, cumuli sensuum. Sed hoc supposito mihi inde insurgit dubium, quia Ecclesiastes ait cap. 1. numero 7. Ad locum, unde exeunt flumina, revertuntur, ut iterum fluant; omnia flumina à mari exeunt; quoniam flumina sunt hæc, quæ ab hoc Scripturarum pelago exeunt. Inquiri rectè Rich. de S. Victore. Sine dubio sunt omnes nempe rationes rectè agendi, leges bene gubernandi, ac disciplinæ rectè, & sanctè vivendi, quæ ab hoc magno oceano hauriunt salutarem aquam, ut universam terram iustitia, ac sanctitate valeant fecundare. Richardus: Ad hoc magno divina scriptura flumina exeunt nostra rationis, ac sanctæ discipline, ut armus servet in lege, ac voluntate Dei, bene agendo, & operando.

QUÆSTIO XI.

Quid sit equus niger, & quid significet; & quis ejus seffor?

Non dicitur de hoc equo, sicut de præcedenti, exivit; quia caput status Ecclesiastici, quem hic equus significat, maxime fixum, & constantem habet situm in uno loco, Roma nempe. Quæstio inquit, quid significet hic equus niger; circa quod variæ sunt sententiæ, pro quo videnda est q. 2. & breviter hic sententiæ attingam.

Prima sententiæ est Aureoli, qui in equo intelligit Titum Imperatorem, qui Hiero-

solymam vastavit, & gentem Judæorum ex magna parte excidit. Hunc volunt, tenere libram divinæ iustitiæ, & vindictæ contra Judæos; ob inexpiabile mortis Christi nefandum scelus. Sed contra, quæ æqualitas esse potuit; nam omnes omnino pœnas, quæ Judæis infligi poterant, facinoris illius immanitas longè superavit. Deinde vastatio Hierosolymæ jam præterierat annis 25 cum hæc vidit, & scripsit & Joannes, eratque toto orbe vulgatissima, & notissima, & ideo non erat obcurè notanda.

Secundum, Haymo vult, equum rufum significare multitudinem reproborum propter crudelitatem; hunc nigrum eandem innuere, ob fecilitatem vitiorum; sed hoc parum firmum est; quia vult duo sigilla idem habere significatum in prophetia tam pressa, & tantorum mysteriorum.

Tertium, Alcazar existimat, sefforem hujus equi nigri; esse voluntariam paupertatem, & indigentiam Christianorum primitivæ Ecclesiæ; huic ponit in manu stateram, qua non triticum, sed cuiusque necessitatem ponderat, sed hoc non bene, quia voluntaria paupertas maxime avertit mentem à ponderatione necessitatis, illique quocumque modo satisfacere sine ponderatione contenta est; & satis multa difficultate cætera, quæ hic dicuntur, Oleum & vinum ne laferis, accommodat Alcazar ad suum intentum.

Quartum, Thomas Anglicus, Joachimus, Gagnaus, Pererius, Ribeira, Cornelius, Joannes de la Haye, & alii dicunt, in equo nigro significari hæreticos, qui in nigris errorum tenebris versantur, quorum pedes veloces sunt ad effundendam malitiam; & ait Cornelius: unde è diametro primo equo albo, cui Christus insidet, opponitur hujus equi seffor diabolus, vel ipse Hæresarcha, v. g. Arius; Habet stateram, id est, sacram Scripturam, ad quam omnia vult librare, & examinare, non in mente, sed in manu, quasi ad libitum versatilem, flexibilem, ut eam ad errores suos, prout libuerit, torquet, & inflectat. Præter id quod dicitur de colore nigro, alia non habent fundamentum in Scriptura; statera ponitur in manu, & non in mente, & est symbolum iustitiæ, non verò sacræ Scripturæ, & nulla verba text. indicant, hic esse sermonem de statera dolosa, ut accommodatio fiat ad Hæreticos; imò verba text. indicant, tam exactam, & rigorosam esse iustitiam, ut necesse fuerit, admoneri à quatuor animalibus de charitate, & misericordia: Vinum & oleum ne laferis. Ac si diceretur, iustitiam charitate, & misericordia leniendam esse; ad quid enim admonendi sunt hæretici de charitate, ac misericordia? cum potius admonendi essent de fide, veritate, humilitate, ac obedientia Ecclesiæ.

Dico in hac difficultate, quod in hoc sigillo prophetice annuntiantur principatus, potestas, ac regnum Ecclesiasticum. Hanc sententiam tenet Ferrarius, & loquimur de ipso regno Ecclesiastico, non secundum partem interiorem, & merè spiritualem; sed secundum partem externam, & politicam, prout ordinatur ad regimen, & gubernationem iustitiæ, in quo intelliguntur omnes Prælati Ecclesiastici à summo Pontifice, usque ad minimum prælatum Eccle-

D. Palchaf. 109. Prov. 8.

Septuag. Omnis lex humana à divina derivatur. D. Thom.

110. Ezech. 1.

D. Gregor.

D. Greg.

Ecclesi.

105. Græc.

106.

107.

108.

111.

Status Ecclesiasticus permanent.

Matth. 5. Ad Christi omni nostra vita est conformanda, & componenda.

113. Haymo.

114. Alcazar.

115. S. Thom. Joachim. Gagn. Perer. Ribeira. Corncl. La Haye.

116.

Ferrat.

Principatus Ecclesiasticus.